

Bude svet bez ľudí konečne dobrý?

Roman Cardal

27. apríla 2022 ✚ *Spoločnosť*

Predstavme si, ako by vyzerala Zem, keby na nej nežili ľudia, ale iba nerozumné živočíchy. Niektorí zelení aktivisti snívajú o tomto stave ako o konečnom ciele všetkého ľudského snaženia, pretože podľa nich na Zemi bez ľudí nastanú rajske časy. Ten najhorší predátor, aký sa kedy narodil, bude zlikvidovaný. Tak ako pole zbavené škodcov prináša bohatú úrodu, tak aj modrej planéte po vyhynutí zvieraťa „postihnutého“ tým, že rozmýšľa, sa konečne bude nádherne dariť. Kresťan a zelený aktivista sa zhodujú v tom, že v hĺbke svojho srdca vnímajú prísľub budúceho raja. Rozchádzajú sa však v jeho chápaní. Kresťan vychádza z toho, že raj má zmysel len vtedy, ak medzi jeho obyvateľov patrí aj kultivovaný človek. Radikálny zelený aktivista už s kultúrnou ľudskou bytosťou nepočíta a jeho jedinou starosťou je vymyslieť, ako sa tohto nežiaduceho votrelca zbaviť.

Zdroj: pxhere.com

Ak naozaj popustíme uzdu fantázii a zamyslíme sa nad podobou sveta bez človeka, asi ťažko si predstavíme niečo, čo by sa aspoň vzdialene podobalo raju. Namiesto toho sa pred nami vynorí nekultivovaná divočina, v ktorej vládne zákon džungle. Naturalistický obraz raja odráža idealizovanú predstavu prírody ako miesta úplného pokoja a harmónie. Ale príroda je niečo iné. Už starí Gréci si jasne uvedomovali, že poriadok a harmónia sa vo svete neuskutočňujú „čistým“ spôsobom, pretože sa vždy vyskytujú iba ako usporiadané a harmonické stavy. To, čo je usporiadané a harmonické, sa skladá z niečoho, čo samo o sebe nie je usporiadané a harmonické. Preto si staroveké národy predstavovali, že „na začiatku“ bol chaos, ktorý len postupne ustupoval silám poriadku. A tie potom musia neustále čeliť protichodným silám chaosu.

Samozrejme, záleží na tom, v akom štádiu vývoja sa príroda práve nachádza. Pokiaľ prevládajú sily poriadku, svetové udalosti prebiehajú bez väčších rušivých javov. Je to však len dočasná situácia, ktorú skôr či neskôr vystrieda prevaha síl chaosu. V takom prípade dochádza k rozsiahlym prírodným a sociálnym katastrofám a kataklizmám. Naši dávni predkovia si mysleli, že striedanie poriadku a chaosu je cyklické a že nemožno dúfať v nejakú trvalú éru prírodného a spoločenského pokoja a mieru.

Hoci dnešný človek už nezdieľa tento cyklický pohľad na realitu, neexistuje nijaký dôvod pre hypotézu, podľa ktorej sa zásahom človeka do jej procesov, konkrétne odchodom človeka zo svetovej scény, podarí tento zákon upadajúceho poriadku prelomiť a že dôjde ku konečnému a všeobecnému zmiereniu síl, ktoré

ľudskou vinou spôsobujú nešťastnú disharmóniu a škody. Oveľa realistickejšie je však predpokladať, že aj po vymiznutí človeka zo Zeme by skôr či neskôr prevládli deštruktívne dynamizmy, ktoré by ju nakoniec zničili. Ak ide zeleným aktivistom o záchranu našej planéty, bojujú za čosi veľmi dočasné a navyše sa zasadzujú za dosiahnutie stavu, ktorý už nikto nedokáže oceniť. Zničením človeka sa ničí aj všetok zmysel Zeme, pretože bez inteligencie už realita nemá pre koho byť a mať nejaký význam.

Snaha odstrániť človeka z povrchu zemského nemusí mať len brutálnu denatalistickú podobu, ktorá by viedla k faktickému vyhynutiu ľudskej rasy. Môže sa realizovať aj prostredníctvom politiky „harmonizácie“ človeka s prírodou, ktorá spočíva v dekonštrukcii starých kultúrnych noriem a ich nahradení myslením a konaním, ktoré sa neprekrýva s dynamikou prírodných javov. Týmto spôsobom je človek zbavovaný vedomia svojej transcendencie vo vzťahu k poriadku hmotnej prírody a je mu odopretý prístup ku kategóriám, pomocou ktorých by si mohol uvedomiť svoje skutočné miesto v celom kontexte reality, a teda aj konečný zmysel svojho života. Úplne „naturalizovaná“ eko-bytosť je zbavená svojej ľudskosti a v krajnom prípade sa tento scenár podobá prvému „brutálnemu“ variantu fyzickej likvidácie ľudskej populácie, pretože autentická ľudská bytosť, kultúrou povýšená nad prírodu, by vlastne prestala na Zemi existovať.

Niektro by mohol odpor voči súčasnej zelenej politike považovať za názor, ktorý patrí do stredoveku, pretože práve v tomto historickom období ľudia pod vplyvom kresťanstva verili, že Zem a vôbec celý hmotný vesmír je tu pre človeka, a preto má zmysel len vtedy, keď je v ňom kultúrne uvedomelý človek. Moderná veda však ukázala, že modrá planéta sa nachádza ďaleko od stredu vesmíru a že jej význam pre celkový vesmírny systém vecí je úplne zanedbateľný. Takmer nikto sa však už nepozastavuje nad tým, že takéto pesimistické hodnotenie je možné iba vtedy, keď sa optika modernej vedy povýši na kánon ľudského poznania a všetky ostatné poznávacie prístupy k realite sa vyhlásia za nevedecké.

Zástancom tohto postoja by prospela malá dávka sebareflexie, ktorá by ich pohľad na zmysel sveta a človeka postavila do pravého svetla. Pravdou totiž je, že ak sú človek a jeho svet beznádejne stratení v nekonečných hĺbinách vesmíru, ktorý nemá žiadny zmysel, potom je zvláštne, prečo by mal mať názor týchto bezvýznamných bytostí, ktoré si hovoria moderní vedci, nejaký význam.

Zdroj: pxhere.com

Ak ľudský život nemá zmysel jednoducho preto, že celá realita je zbavená akéhokoľvek zmyslu, potom vôbec žiadne tvrdenie nemá zmysel. Dokonca ani to, ktoré vyhlasuje nezmyselnosť všetkého. Tak ako sa omylu možno dopustiť len vtedy, ak ho možno postaviť do vzťahu s protikladnou pravdou, tak možno hovoriť o nezmyselnosti len vtedy, ak existuje zmysel, ktorého kritériá nespĺňa. Ak neexistuje pravda, neexistuje ani omyl. Ak neexistuje zmysel, neexistuje ani nezmyselná skutočnosť. Z toho s dostatočnou zrejmou

vyplýva, že si človek o sebe nemôže myslieť, že by bol bezvýznamnou bytosťou obývajúcou nezmyselný vesmír.

Dôsledky tohto záveru nie sú vôbec zanedbateľné. Okrem iného nám môže pomôcť zhodnotiť tézu radikálnych ekoaktivistov, že by bolo najlepšie, keby sa človek prestal rozmnožovať a odišiel do definitívneho ústrania nebytia. Ak je pravda, že zmysel ľudského života nemožno poprieť, je pravda aj to, že jeho pobyt na tejto planéte má zmysel. Takzvané denatalistické programy však vychádzajú z toho, že objavenie sa človeka na Zemi je vecou náhody, za ktorú nikto nenesie zodpovednosť. Je nepochopiteľnou záhadou, prečo zástancovia znížovania a eliminácie ľudskej populácie na každom kroku hovoria práve o tejto zodpovednosti.

Konečná nezmyselnosť života neutralizuje akýkoľvek morálny apel a akúkoľvek morálnu hodnotu. Keďže ľudský život je zmysluplný a vesmírne prostredie, v ktorom sa odohráva, je tiež zmysluplné, nie je možné vyzývať ľudí k činnosti bez tej či onej morálnej motivácie (uvádzaním nejakého cieľa, ktorého dosiahnutie dáva hodnotu ľudskej existencii). Je zarážajúce, keď aktivisti oddaní teórii slepej evolúcie vykrikujú morálne apely na všetky strany a morálne odsudzujú všetkých, ktorí sa odmietajú prispôbiť „ekologicky udržateľnému“ spôsobu života.

Niektó by sa ich mohol zastať a poukázať na to, že aj čisto „dočasný“ zmysel má svoje opodstatnenie, ale takýto prístup nedoceňuje skutočnú povahu ľudskej bytosti. Človek nutne hľadá odpoveď na otázku po „konečnom dôvode“, a ak nevidí, že to, čo robí, má definitívny zmysel, všetky dočasné významy sa zrúti. Je to len otázka miery a sily vlastnej sebareflexie, ktorej prenikavosť závisí od typu kultúrnych nástrojov, prostredníctvom ktorých sa uskutočňuje.

Tí, ktorí sú ochotní obetovať seba a druhých pre dosiahnutie mét, ktoré sa časom tiež zrúti, žijú v nevedomosti o tom, kto je človek a kto sú oni sami. Keby všetci ľudia poslúchali starú delfskú výzvu „poznaj sám seba“, určite by medzi nami neboli žiadni zelení aktivisti. Všetci by totiž pochopili, že bojovať na život a na smrť iba za dočasný cieľ a zmysel prostredníctvom dekonštrukcie autentickej kultúry nemá vôbec nijaký zmysel.

Portál Christianitas.sk odporúča:

Kniha Plinia Corrêu de Oliveiru **Revolúcia a Kontrarevolúcia** bola po prvýkrát publikovaná ešte v apríli 1959, a po vyše šesťdesiatich rokoch a mnohých prekladoch do svetových jazykov ju má napokon k dispozícii aj slovenský čitateľ. Uvedená práca vychádza z pevného historického a filozofického predpokladu: z nevyhnutnosti dodržiavať Kristov zákon nielen jednotlivcami, ale aj štátmi a všetkými spoločenskými vrstvami.

V roku 1960 Plinio Corrêa de Oliveira založil Sociedade Brasileira de Defesa de Tradição, Família e Propriedade (Brazílska spoločnosť pre ochranu tradície, rodiny a vlastníctva) – organizáciu, ktorá sa neskôr rozšírila do mnohých krajín celého sveta pod názvom TFP (Tradition, Family, Property – Tradícia, rodina, vlastníctvo) a inšpirovala v mnohom aj katolíckych aktivistov na Slovensku, ktorí už od roku 2016 obhajujú kresťanské hodnoty.

Publikáciu si možno objednať na adrese: **<https://www.christianashop.sk/prof-plinio-oliveira-revolucia-a-kontrarevolucia/>**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/bude-svet-bez-ludi-konecne-dobry/>